

Latvijas prezidentūras ES Padomē svarīgākie rezultāti pirmajos trijos mēnešos

KONKURĒTSPĒJĪGA EIROPA

➤ *Panākta vienošanās Padomē par Eiropas stratēģisko investīciju fondu*

Prezidentūra ir panākusi vienošanos Padomē par vienu no galvenajām iniciatīvām ES konkurētspējas veicināšanai - Eiropas stratēģisko investīciju fondu. Tiks uzsāktas sarunas ar Eiropas Parlamentu, lai panāktu politisku vienošanos un Fonds pēc iespējas ātrāk varētu uzsākt darbību, tādējādi veicinot investīciju piesaisti ES ekonomikai vismaz 315 miljardu apmērā infrastruktūras, izglītības jomas, pētniecības un enerģētikas jomu attīstībai, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam. Projektu atlase notiks, balstoties uz to atbilstību ES politikai, pievienoto vērtību, ekonomisko un tehnisko dzīvotspēju un potenciālu piesaistīt privātās investīcijas. Fonds atļaus īstenot virkni projektu, veicinot līdzekļu ieplūšanu reālajā Eiropas Savienības tautsaimniecībā ilgtermiņā.

➤ *Aizsākts process Enerģētikas Savienības izveidei*

Rīgā 6. februāra Augsta līmeņa konferencē tika aizsākts Enerģētikas Savienības izveides process. Enerģētikas Savienība ir atbilde uz pašreizējo ģeopolitisko situāciju Eiropā un paredz ES enerģētiskās neatkarības stiprināšanu. Tā paredz skatīt vienkopus piecas savstarpēji saistītas enerģētikas politikas dimensijas: enerģētiskā drošība un solidaritāte; pilnībā integrēts iekšējais enerģijas tirgus; energoefektivitāte kā līdzeklis enerģijas pieprasījuma ierobežošanai; pāreja uz zemas oglekļa intensitātes ekonomiku; pētniecība, inovācijas un konkurētspēja.

➤ *Panākta vienošanās par Eiropas Savienības ieguldījumu klimata pārmaiņu samazināšanai pēc 2020. gada*

Gatavojoties Parīzes Klimata konferencei, prezidentūra ir aktīvi strādājusi, lai sagatavotu kopīgu ES viedokli, un to pārstāvējusi Klimata konferences sagatavošanas sesijā Ženēvā. ES vides ministri ir vienojušies par nacionāli noteiktajām emisiju samazināšanas saistībām jeb ES ieguldījumu klimata pārmaiņu samazināšanai pēc 2020. gada. Tas paredz, ka līdz 2030. gadam ES savas emisijas samazinās vismaz par 40% salīdzinājumā ar 1990. gadu.

➤ ***Panākta vienošanās par veicamajiem pasākumiem ES Vienotā tirgus pīlņvērtīgai darbībai***

Ir panākta vienošanās par prioritāri veicamajiem pasākumiem, lai novērstu šķēršļus un nepilnības ES Vienotā tirgus funkcionēšanā (2. marta Konkurētspējas ministru padomes secinājumi). Starp tiem jāizceļ Vienoto tirgu regulējošo tiesību aktu ieviešana un piemērošana ES dalībvalstīs (piemēram, visās ES dalībvalstīs vēl nav piemērota 2006. gadā pieņemtā Pakalpojumu direktīva, kuras mērķis ir mazināt šķēršļus pārrobežu pakalpojumu sniegšanai un saņemšanai) – Komisija ir apliecinājusi gatavību nopietni pievērsties šim jautājumam. Komisijai un ES dalībvalstīm būs jāpievērš pastiprināta uzmanība savstarpējās atzīšanas principa piemērošanai, nodrošinot, ka jebkura prece, kura ir likumīgi laista apgrozībā kādā no ES dalībvalstu tirgiem, brīvi tiek laista apgrozībā arī jebkuras citas ES dalībvalsts tirgū. Eiropas Komisijai 2016. gadā būs jānāk klajā ar Eiropas līmeņa rīcības plānu.

➤ ***Noslēgts Eiropas semestra pirmais posms***

Prezidentūra Padomē organizēja politikas diskusijas un ieguldījumus par Ikgadējo izaugsmes pārskatu, tos apkopojot kopsavilkuma ziņojumā. Diskusijas tika sasaistītas ar aktuālajām politikas iniciatīvām – Investīciju plānu, Enerģētikas Savienību un vēl gaidāmajām iniciatīvām – Vienotā Digitālā tirgus stratēģiju un Iekšējā tirgus stratēģiju precēm un pakalpojumiem, kā arī akcentēja transporta infrastruktūras nozīmi. Kopsavilkuma ziņojums vērš uzmanību uz akūto problēmu attiecībā uz zemo progresu dalībvalstu specifisko rekomendāciju ieviešanā, kā arī izceļ vienu no Latvijas prezidentūras prioritātēm – Eiropas ekonomikas digitalizāciju. Eiropas semestra otrajā posmā uzmanība tiks koncentrēta uz dalībvalstu specifisko rekomendāciju izskatīšanu komitejās un apstiprināšanu Padomē.

DIGITĀLA EIROPA

➤ ***Panākta virzība nozīmīgos tiesību aktos digitālajā jomā***

Viesabonēšanas maksu samazināšana

Līdz ar Latvijas prezidentūras piedāvāto jauno pieeju viesabonēšanai tika dots jauns impulss darbam pie Telesakaru vienotā tirgus priekšlikuma. 4. martā dalībvalstis vienojās par mandātu Latvijas prezidentūrai sākt sarunas ar Eiropas Parlamentu par

jauniem noteikumiem viesabonēšanas maksu samazināšanai un kopējiem noteikumiem attiecībā uz tīklu neitralitāti/atvērtu internetu. Padomes vienošanās paredz būtisku viesabonēšanas cenu samazināšanu no 2016. gada vidus. Tā nodrošinās ceļošanai nepieciešamo zvanu, īsziņu un datu pamata minimumu par iekšzemes tarifiem bez papildus maksas.

Datu aizsardzība

Tieslietu un iekšlietu ministru marta sanāksmes laikā tika panākta daļēja vispārēja vienošanās par vairākām Datu aizsardzības regulas nodaļām. Apstiprinātie vispārējie datu apstrādes nosacījumi garantēs tiesisku, taisnīgu un caurspīdīgu datu apstrādi. Regulā paredzēts, ka, lai saņemtu personas piekrišanu viņa datu apstrādei, būs saprotamā veidā jāizskaidro, kādam mērķim dati tiek vākti un kādam mērķim tie tiks izmantoti nākotnē. Regulējums stiprinās personu iespējas aizsargāt privāto dzīvi publiskajā telpā un nodrošinās vienkāršotāku procesu pārrobežu datu aizsardzības pārkāpuma gadījumos. Uzņēmumiem jaunais regulējums nodrošinās harmonizētu datu apstrādes regulējumu visā ES teritorijā.

Tīklu un informācijas drošības standarti

Dalībvalstis vienojās par mandātu Latvijas prezidentūrai sarunu turpināšanai ar Eiropas Parlamentu par Tīklu un informācijas drošības direktīvas priekšlikumu. Šis būs pirmais tiesību akts, kas noteiks pamatu tīklu un informācijas drošības standartiem Eiropas Savienībā. Priekšlikums noteiks vienotu pieeju ES dalībvalstu kritiskās infrastruktūras (piemēram, enerģētikas, transporta, banku) uzņēmumu un valsts pārvaldes iestāžu ziņošanai par kiberuzbrukumiem, kas skar kiberdrošību vienā vai vairākās dalībvalstīs.

IESAISTĪTA EIROPA

- ***Panākta vienošanās par veicamajiem pasākumiem ES iekšējās drošības stiprināšanai***

Neformālajā Tieslietu un iekšlietu ministru sanāksmē Rīgā 29.-30. janvārī tika pieņemta Rīgas kopējā deklarācija par terorisma draudu novēršanu. Turpinot Rīgā aizsākto, marta ES Tieslietu un iekšlietu ministru padomē ministri vienojās par atsevišķiem pretterorisma pasākumiem, kuros ir jāpanāk virzība līdz jūnijam: tie

saistīti ar sistemātisku ceļošanas dokumentu un personu pārbaudi pie ES ārējām robežām, terorisma un radikalizācijas veicinoša satura novēršanu internetā, cīņu pret šaujāmieroču nelikumīgu tirdzniecību. Pieņemts lēmums līdz šā gada beigām panākt vienošanos par vienu no centrālajiem instrumentiem cīņā pret terorismu – Eiropas Savienības Pasažieru datu reģistru.

➤ ***Aktualizēti ar Eiropas ārējo drošību saistīti jautājumi***

Prezidentūra ir veicinājusi diskusijas par Eiropas Drošības stratēģijas pārskatīšanu. Līdz aprīļa beigām ES Augstā pārstāve F. Mogerīnī plāno sagatavot ziņojumu par ES globālo lomu mainīgajā starptautiskajā vidē. Plānojam, ka, balstoties uz šo ziņojumu, 2015. gada maija Ārlietu padome un jūnija Eiropadome ierosinās Drošības stratēģijas pārskatu.

Prezidentūra aktualizēja nepieciešamību attīstīt spējas, kas veicinātu ES noturību pret hibrīdās karadarbības draudiem (propaganda, kiberuzbrukumi, no ārvalstīm finansēti nemiernieki, infrastruktūras drošība, ES ārējās robežas drošība, u.c. elementi). Uzskatām, ka jūnija Eiropadomei jāizvirza spēju attīstība un sadarbības veicināšana cīņai ar hibrīdajiem draudiem kā uzdevums Kopējās drošības un aizsardzības politikas turpmākajā attīstībā, kā arī jāatspoguļo Eiropas Drošības stratēģijā.

19.-20. marta Eiropadome atbalstīja prezidentūras ieceri un sniedza uzdevumu Augstajai pārstāvei kopīgi ar dalībvalstīm un ES institūcijām līdz jūnijam izstrādāt rīcības plānu stratēģiskās komunikācijas jomā.

➤ ***Gatavojoties Austrumu partnerības samitam, notikuši pasākumi sadarbības veicināšanai dažādās jomās ar Austrumu partnerības valstīm.***

29. janvārī Rīgā notika 2. Austrumu partnerības Tieslietu un iekšlietu ministru sanāksme, kurā tika apliecināta sadarbības nozīme tieslietu un iekšlietu jomā. Ministri pārrunāja progresu tiesu sistēmas un tiesībaizsardzības jomā.

10.-11. februārī Rīgā notika 2. Austrumu partnerības Jaunatnes forums, kurā tika diskutēts par aktuālajiem jauniešu izglītības un nodarbinātības jautājumiem.

Sekmējot ES dalībvalstu saskaņota viedokļa veidošanu par Austrumu partnerību un Eiropas kaimiņu politiku kopumā un sniedzot ieguldījumu turpmākam darbam pie Eiropas kaimiņu politikas pārskata un Austrumu partnerības samita sagatavošanas, notika diskusija ES ārlietu ministru neformālajā sanāksmē 6. – 7. martā Rīgā.

Lai stiprinātu sadarbību ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) jomā ar Austrumu partnerības valstīm, Latvijas prezidentūra 19. martā Briselē organizēja semināru Austrumu partnerības valstīm „KDAP misijas un operācijas drošības sektora reformu atbalstam”.

Austrumu partnerības ministru līmeņa konferencē „Tuberkuloze un tās multirezistence” 30. – 31.martā piedalās ES dalībvalstu, ES kandidātvalstu un potenciālo dalībvalstu, kā arī Eiropas Ekonomiskās zonas un Austrumu partnerības valstu atbildīgie ministri, amatpersonas un starptautisko un nevalstisko organizāciju augsta līmeņa pārstāvji. Konferences mērķis ir apspriest tuberkulozes ārstēšanu un profilaksi, attīstot ilgtspējīgas veselības sistēmas.

➤ ***Pieņemti lēmumi par atbalstu Ukrainai.***

Februārī Padome vienojās par jaunas makrofinansiālās palīdzības sniegšanu Ukrainai 1,8 mljrd. EUR apmērā, kas kopā ar iepriekšējo programmu 1,6 mljrd. EUR apjomā, kura tika īstenota 2014. gadā un 2015. gada sākumā, ir lielākā finanšu palīdzība, ko ES piešķirusi trešajai valstij.

Turpinājās konflikta Ukrainas Austrumos risinājuma meklējumi, Normandijas formāta ietvaros apstiprinot pasākumu kopumu iepriekš Minskā parakstīto dokumentu īstenošanai. Svarīgi, ka marta Eiropadomē tika apstiprināta tieša saikne starp ES noteikto ierobežojošo pasākumu pret Krieviju spēkā esamību un pilnīgu Minskas vienošanos īstenošanu.

29.janvārī ES ārkārtas Ārlietu padomes sēdē tika pieņemts lēmums līdz 2015. gada septembrim pagarināt pirmo sankciju paketi (pieņemta 2014. gada martā), kurā noteikti ceļošanas ierobežojumu pret virkni Krievijas amatpersonu.

➤ ***Sniegts ieguldījums Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības sarunu virzībā.***

Februāra sākumā notika 8. sarunu kāрта. ES un ASV sarunu vedēji ir vienojušies par intensīvu darba grafiku turpmākajiem mēnešiem, nākamā plānota no 20. līdz 24. aprīlim Vašingtonā. 25. martā ES tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē Rīgā notika ministru līmeņa diskusija par risinājumiem investoru un valsts strīdu izšķiršanas mehānisma reformai ieviešanas.

- *Sniegts ieguldījums starptautiskajās sarunās par jaunajiem Ilgtspējīgas attīstības mērķiem pēc 2015. gada.*

9. janvārī Latvijā kā ES prezidējošajā valstī tika atklāts pirmais tematiskais gads, kas veltīts ārpolitikas jautājumiem - attīstības sadarbības tēmai. Latvijas prezidentūras laikā notiek aktīvākais ANO starpvaldību sarunu posms par jauniem Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un to finansēšanu un ieviešanu, kas kalpos kā pamats izaugsmes un labklājības veicināšanai globālā mērogā. 12. martā ES attīstības ministru neformālās tikšanās ietvaros Briselē notika pirmā politiskā diskusija par ES pozīciju par jauno mērķu finansēšanu. 2. martā Rīgā notika konference par sieviešu ekonomisko iespēju stiprināšanu. Konferences secinājumi sniegs ieguldījumu arī jauno attīstības mērķus izstrādes procesā.